

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.—Núm. 81.—Diumenge 16 de Febrer de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs pùblichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància los plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

PREPARÈMSE

L'acció anorreadora del centralisme imperant, deixa sentir cada dia ab més forsa llurs efectes en l'Estat espanyol. Rés s'ha salvat del naufragi a què'l portaren les disbausas y vics dels homes qu'encaixen el govern: ni prestigis, ni institucions, ni organismes socials, ni llegendas de glòria, forjades en l'imaginació carenta d'histioriadors visionaris... Y és que'l castells de cartas poden aguantar per més ó menys temps, però á la fi cauen y s'enfonzan sense deixar ni rastre de sa existencia.

L'edifici de la política espanyola, enlayrat sobre basas falsas y sostingut débilment per l'oratoria buyda dels que aquí anomenem «homes de l'Estat», no és capás de resistir l'empanada formidable dels ideals autonomistas, que nascuts en lo cor de Catalunya, van trobant entusiasta ressò en aquelles nacionalitats ahont s'hi respijan ayres sanitos de civilisació y de cultura. La cayguda, l'enderrocament total d'aquesta política que'n deshonra als ulls d'Europa, vindrà, donchs, ben aviat, y son darrer dia està molt més proper de lo que molts se creuhen.

Molta feyna ha realisat en poch temps lo Catalanisme. Desenopida l'ànima del nostre poble, la gran massa intelectual de Catalunya, la que té plena conciencia de son voler y de son pensar, pot ben dirse que avuy, ab tòns més ó menys radicals, tota ella professa ab convicció ferma las ideas autonomistas. Si no fós així, com s'explicaria que's guanyessin eleccions fins en aquelles ciutats més minadas pel caciquisme y ahont la burocracia del centre exerceix una influència més directa? Per forsa s'ha de regoneixer que hi ha un poder avassallador que dirigeix y mou las masses inconscients cap á la victoria, y aquest poder no existiria sense un ideal que interessés l'inteligència y fés bategar lo cor dels ciutadans.

Sols los eterns somniadors del centre, los mantenedors del criteri castellanista que durant quatre segles ha informat la política espanyola, són capassos de negar la veritat d'un fet tan real y positiu com lo que deixèm apuntat. Mes és inútil: de grat ó per forsa haurán de sotmetres quan la desfeta que s'acosta'l fassi obrir los ulls, si és que allòs conservan encara'l sentiment de la vida y no han perdut l'instint de conservació de que gaudeixen per igual los individuus y los pobles.

Per això, sense que's pari ni un moment la tasca de propagar á tot arreu y en totas ocasions las nostres doctrinas, entenem que'l Catalanisme ha de dedicar especialíssima atenció á preparar al nostre poble pera rebrer la desitjada autonomia; y l'ha de preparar no sols infiltrantl á l'ànima ls severs principis d'una moral austera, sinó donantl eloquents exemples de civisme, que si d'ells se prescindia, tota predicació hauria de resultar insuficient. Lo Catalanisme, com acció social qu'es, ha de portar á la vida pública son programa, practicantlo en lo si de las corporacions populars y fins al mateix Parlament, perque, com moltes vegadas s'ha dit, dels governs centralistes no deu esperar-se res absolutament, y las concesions no es possible que vinguin si no las imposan las circumstancies.

Es hora donchs de prepararnos pera quan aquestas circumstancies se presentin, puig així com lo renaixement literari y artístich de Catalunya, vingué després de molts anys de treballs y de constancia, de la mateixa manerà'l renaixement polítich no pot ésser obra d'un moment, sinó producte d'una sèrie d'actes y aconteixements que tendeixin directament a conseguir la completa autonomia de la Terra catalana.

Preparèmse á rebre en nostres mans lo govern de Catalunya, y ab tal moment, mostrém als ciutadans los debers

que'l bé de la Pàtria'ls imposa, debers ineludibles que poden arribar si convé fins al sacrifici de la vida, porque com deyan al principi, avuy rès ne ha quedat de tot lo que sostinen l'organisiació centralista de l'Estat espanyol, qui tan sols viu de ficcions, de convencionalismes y d'apariencies.

L'aurora del nou regnat que comenza á lluir en l'horitzó d'Espanya, ab tot y la foscor que l'envolta, porta senyals evidents de fonda perturbació social, y l'única solució viable, lo remey únich que pot salvar la vida de l'Estat, està en l'autonomia de las dif. rentes nacionalitats que'l componen. Y aquesta solució, aquest remey, s'imposará sia la que vulgu la orientació que prenguin los encarregats de dirigir la política espanyola.

L'autonomia de Catalunya serà ben prompte un fet, tant si l'Estat espanyol està destinat a viure, com si ha de morir, víctima dels errors y dels vics que l'han portat á sa espantosa decadència. Per això convé que'n preparem á rebrela ab dignitat y enteresa, tal com correspon á un poble que vol tornar á gaudir la plenitud de sa vida nacional, pera cumplir la alta missió que li està senyalada per son caràcter, sas aspiracions y sa història.

Sempre al revés

Quan lo triomf de las ideas autonomistas se vèu cada dia més proper y en poch temps hem pogut registrar ab lo goig que aquestas cosas nos produxeixen la constituciò autonòmica de l'Australia y igual solució als constants disturbis d'Islandia, nostres governants s'empenyen en centralizar ab més forsa tots los organismes del decadent Estat espanyol, y no contents ab això volen encara arribar fins á lo més íntim de las regions, privantlos fins de l'ús de sa llengua en los municipis.

Se coneix que l'esclat d'independència de que han donat últimament mostres los Ajuntaments de Girona, Barcelona y Tarragona, los hi ha arribat á l'ànima y que sols baix aquest punt de vista y com á ensaig ha volgut fer una hombrada'l Ministre de la Gobernació, donant ordre al Gobernador de Mallorca de que impedís l'ús de la llengua mallorquina en las sessions de l'Ajuntament de la capital de las Balears.

Cap consideració política s'ha tingut en compte, y fent cas omis de lo convenient que fóra, mirant al peryindr, estrenyer més y més amb lassos d'affecte y simpatia als mallorquins ab lo resto d'Espanya, se'ls ha anat á offendre en lo que més estiman los pobles dignes, en lo llenguatge, que ve á ésser quelcom de la vida intima dels pobles.

Com era natural, á l'exigència de l'element oficial ha respuest tot Mallorca, y's fa difícil que puga sostenerse semblant exigència si no s'ha de provocar un gros conflicte. Lo mallorquí d'aquí en endavant serà la llengua oficial de l'Ajuntament de Palma, y lo mateix que en las ciutats y vilas catalanas, los mallorquins sentirán parlar son idioma nadiu, lo que senten entorn de la llar, á sos representants en lo municipi.

L'etsegallada del Gobernador de Mallorca haurá servit tant sols pera fer revisar en aquellas illes l'esperit patri y sens dubte portarà días d'explendor á la parla que inmortalisá l'insigne Ramon Lull.

Y ménos mal si contenintse'l elements centralistas tiran terra per demunt de tant enutjosa qüestió y procuran atrauerser lo carinyo y estimaçió dels mallorquins ab actes que fassin olvidar l'ensopègada d'aquests dies, puig cal tindrer lo seny perdut y deixar-se dominar per l'esperit absorbent del centralisme, pera no comprehendre la conveniència de lligar ab estreta germanor als qui venen formant part no sabèm si ab molt gust de l'Estat espanyol, y reben á cada

moment afalachs de potencias poderosas.

Si'ls exemples de lo que fóra de nostre pais passa, poguessin guiar als nostres governants per lo bon camí, los hi recomanariam lo que ha succehit á Malta, ahont los inglesos han tingut que recular devant l'irritació promoguda per l'esperit absorbent de que donà mostres l'orgullosa y superbia Inglaterra desde que's posessionà d'aquella Illa.

Se proposal' gobern fer obligatori l'ús del idioma anglès en tots los actes oficiais, y tal mida provocà un sens fi de conflictes manifestacions, peticions etz, per part del poble maltès, gelós com tots de conservar son idioma propi.

Per últim la realitat s'imposà y recentment lo govern anglès acaba de derogar las disposicions que obligavan als maltesos á parlar y escriuer en anglès en tots los actes oficiais.

Y mentres això passa lo governador de Mallorca s'empenna en provocar lo conflicte del idioma....

No ho sentim perque's dona ocasió als mallorquins, víctimas com nosaltres del centralisme, á que puguin alègar un motiu més, y per altra part nos felicitèm de semblant disbarat, puig á cada nova fuetada del despotisme centralista es més viu l'amor á las regions, á l'autonomia, á las llenguas regionals, cada dia més ensenyoridas de tots los actes de la vida dels pobles catalans, fugint de la un dia estupida moda de parlar ab l'idioma de l'altre part de l'Ebre.

LO CATALANISME

De l'article que sobre aquest assumpt publicà en *La Lectura* don Joan Maragall, retallèm los següents paràgrafs:

El remedio ha de buscarse en el mal mismo... que no es un mal, sino un signo de nueva salud. Toda descomposición acaba en una recomposición; y la descomposición que representa el sentimiento catalanista puede acabar en la recomposición del espíritu nacional español, si se le trata como el mayor principio de vida que hoy queda en España; si en vez de combatirle se ponen en dirección de él, dentro de él, las fuerzas de cohesión que todavía quedan; si, dándole la razón, se destruye lo que en él hay de desamor, convirtiéndolo todo en amor que entonces no cabrá en Cataluña y habrá de extenderse por toda una España nueva. Hela aquí la esperanza más fundada.

El espíritu castellano ha concluido su misiòn en España. A raíz de la unidad del Estado español, el espíritu castellano se impuso en España toda por la fuerza de la historia: dirigió, personificó el Renacimiento: las grandes síntesis que integraban á este, el absolutismo, el imperialismo colonial, el espíritu aventurero, las guerras religiosas, la formación de las grandes nacionalidades, toda la gran corriente del Renacimiento encontró su cauce natural en las cualidades del espíritu castellano; por esto España fué Castilla y no fué Aragón; y todo lo que en Aragón y en otros antiguos reinos era algo vivo y algo propio, fué absorbido por el elemento entonces necesariamente director, el castellano, que era el representativo de la época y tenía, por tanto, la misiòn de ser la España de ella. Vino la decadencia del Renacimiento, y con ella la decadencia de la España castellana. Vino el siglo XIX, y todavía las guerras europeas y las luchas políticas por las ideas de la Revolución francesa, que hicieron el prestigio del parlamentarismo y de sus hombres, prolongaron la misiòn de la brillante y sonora Castilla en España. Pero todo esto está muriendo, y Castilla ha concluido su misiòn.

La nueva civilización es industrial, y Castilla no es industrial; el moderno espíritu es analítico, y Castilla no es analítica; los progresos materiales inducen al cosmopolitismo, y Castilla, metida en un centro de naturaleza africana, sin vistas al mar, es refectoria al cosmopolitismo europeo; los problemas económicos y las demás cuestiones sociales, tales cuales ahora se presentan, requieren, para no provocar grandes revoluciones, una ductilidad y un sentido práctico que Castilla no solamente no tiene, sino que desdena tener; el espíritu individual, en

fin, se agita inquieto en anhelos misteriosos que no pueden moverse en el alma castellana, demasiado secamente dogmática. Castilla ha concluido su misiòn directora y ha de pasar su cetro á otras manos.

El sentimiento catalanista, en su agitación actual, no es otra cosa que el instinto de este cambio, de este renuevo. Favorecerle es hacer obra de vida para España, es recomponer una nueva España para el siglo nuevo; combatirle, directa ó tortuosamente, es acelerar la descomposición total de la nacionalidad española y dejar que la recomposición se efectue al fin fuera de la España muerta.

Té rahó en Maragall: l'esperit castellà ha acabat la seva missió á Espanya, però duptomè que'ls nostres veïns de l'altre part de l'Ebre ho entenguin així, y si ho arriban á entendrer, que fassin lo sacrifici de llurs interessos oligàrquics en bé de l'Estat espanyol. Què fassin això ho considerèm tan impossible que no hi ha que pensarhi per ara y tant; sobre la salut de la patria hi ha la conveniència de tantas y tantas companyías explotadoras del presupost que baix diferents noms xuclan la poca vitalitat que li queda á aquest esquilmat pays.

Abans de perdre lo presupost ho enfonsaran tot.

LO DE PALMA

Dóna goig vèure com á cada fuenda del centralisme's desperta vigorós l'esperit de patria en totas las regions que formaren y forman encara—pesi á tots los *inconsútils*—la gloriosa nacionalitat catalana.

L'etsegallada del Gobernador á Palma de Mallorca, prohibint l'ús de l'idioma mallorquí en las sessions de l'Ajuntament, ha donat motiu pera que no sols lo poble de Palma, sinó tot Catalunya protestés d'aquella arbitriariet, demostranté una vegada més que no s'han aflixit los vincles de germanor que lligan abisós pay-sos.

Y no podía ésser d'altra manera. Quan á Barcelona, á Girona y á Tarragona, l'ús de la llengua catalana als Ajuntaments ha sigut rebut ab frenètiques demostracions d'entusiasme per part del poble; quan per tot arreu s'escampen los ideals autonomistas, fent reviure l'esperansa d'un pervindre venturós pera Catalunya, ha sigut oportunitissim y quasi providencial què á Mallorca's promogués aquesta qüestió, que obligarà al Govern á capitular vergonyosament devant de l'actitud ferma y decidida dels regidors autonomistas de Palma, seconds enèrgicament per tot lo poble.

Així ho demostra lo ocorregut en la sessió que'l dillous passat celebrà aquell Ajuntament, en la que's senyors Vilallonga y Martí, ajudats per altres digníssims regidors, han defendat l'autonomia, recabent lo dret de parlar en mallorquí, perque la llengua constitueix la fesomia d'un poble.

Totas las entitats catalanistas, han enviat coratjoses felicitacions als regidors mallorquins y, segons se'ns diu á darrera hora, es molt probable que los diputats catalanistas Srs. Robert Domènech, Rusiñol y Torres plantegin ben aviat á las Corts un debat sobre aquesta importantíssima qüestió.

La Junta Permanent de l'*Unió Catalanista* ha enviat á Palma la següent comunicació:

«Aquesta Junta Permanent, entera da de quel delegat del govern central en aqueixa històrica Illa excedintse en sus atribucions ha intentat privar á alguns regidors d'aqueix Excellentissim Ajuntament del dret d'expressar-se en sa propia llengua pretendient imposarne una altra d'estranya al nostre poble, ha acordat en sessió d'avuy manifestarlos la satisfacció causada per la vostra actitud de protesta, que tot y estant enmotllada en lo més extreic de deber que tenim los pobles de llengua catalana de parlar, conrearla y defensala de tota intrisió, resulta cívica per la posició

anti-natural en que'ns han collocat las collas que desdel centre de la península exerceixen l'hegemonia castellana passant per demunt de tots los drets sagrats que per la rahó de ser vivas deuen sostenir las antigues nacionalitats que avuy forman l'Estat espanyol. Al castellanisme absurd que suposa aquesta imposició, devéu oposarhi vosaltres per instant de propia conservació, lo Catalanisme mallorquí, la afirmació sincera y constant del nostre dret á la vida, y recordantnos tots de que'l poble que pertsa la llengua és poble mort, hem d'endressar totas las nostras energias á la conservació de la llengua que honren tants sants y sabis y al cap de tots lo gran Beat mallorquí. En lo plet que hi ha empennat entre'l centralisme xorx y absorbit de l'oficina castellana y la creixent vitalitat de las anomenades regions, duhem nosaltres la mellor part perque tenim la fe dels apòstols y élls l'excepticisme fatalista dels degenerats.

»L'*Unió Catalanista*, y en son nom, aquesta Junta Permanent vos encontra en la patriòtica tasca empresa y vos ofereix son concurs, á qui objete te ha acordat proposarvos la celebració d'un meeting de propaganda á Palma, al que hi assistirà la nostra Corporació convidant-hi ensembs á totas las demés entitats autonomistas de la nostra comuna Patria.

»Avant donchs y visca la nostra santa llengua.—Déu vos guardi molts anys.—Barcelona 13 Febrer 1902.—Lo President, Joseph M. Roca.—Lo Secretari, M. Rocamora.

»A D. Francisco Vilallonga, regidor de la ciutat de Palma.»

Aixismateix, y per lo mateix motivi, ha enviat á Madrid lo següent ofici:

«L'*Unió Catalanista* protesta indignada de l'incalificable conducta del vostre representant á Mallorca prohibint arbitrariament l'ús del mallorquí als regidors de la ciutat de Palma. Los pobles que tenen completa conciencia de la seva personalitat jamay tolerarán l'imposició de una llengua forastera.

»Visquéu molts anys.

»Barcelona 13 Febrer de 1902.—Lo President, Joseph M. Roca.—Lo Secretari, M. Rocamora.

»Excm. Sr. President del Consell de Ministres de l'Estat espanyol.»

L'obra del Diccionari Català

Ab lo segón nombre, ja rebut, del *Bulleti del Diccionari*, de grandíssim interès pels col·laboradors, s'aplauna, aclaréix y simplifica de tal manera la feyna, que ja no hi ha lloch á que's reculi en l'empresa comensada ni tampoc á atmetre escusas ni razones que algúns adueixin, á l'esseiri convidats, de no saber gayre la llengua, ó de no haverhi fet estudis

Tant pels que treballan en los monuments escrits, com pels que s'ocupan del llenguatge vivent, resulta la feyna senzilla que encanta, una vegada un s'ha fet càrrec de las quatre instruccions, que tot col·laborador té de llegir.

La sola idea d'un *Diccionari Català* de las proporcions que Mossen Alcover proposa fer, en sa lletra de convit, ha abrumat á molts y han desdit de treballarhi. Verament, considerant lo que hi ha que fer y lo gegantina qu'es l'empresa, aclofa y atueix per poch que fallí'l delit.

Avuy, ja no's presenta així; avuy ab la sortida del *Bulleti*, tant més necessari quant més importants són las observacions que s'haurán de fer mentre s'hi treballi, se pot arriscar qualsevol á donarhi ajuda per cantó que més li abelleixi ó hi tinga més medis, sense fer cap mal paper.

L'únich que's demana, es molt de cuidado en aprofitar, de tots los llibres y l

à mà, lo devasall de paraules que s'hi guarda, ab sus variants ortogràfiques y fins ab sos defectes, sens deixar de transcriuer aquelles de las quals s'ignore la significansa. Pera fer cèdulas en aquesta forma, no hi ha pas qui se'n escusi.

Apuntar la paraula y la frase casada al vol d'una conversa ó sentida de llavis del poble, sense desfigurarla ni vestirla en forsa de la preceptiva catalana, també és cosa planera y ben poch engorrosa, encara que la mateixa frase ó paraula sia de molts recullida, com farán los del llenguatge vivent.

Per unificar la forma en que s'han d'escriure las paraules objecte de las papeletas, se posan també, en aquest nombre del segón *Butlletí*, reglas de fàcil y generalment atmès valor y utilitat á que's pot atendre tot collaborador, puig per ellas se tindrà claritat del valor fonètic especial usat dins los diferents territoris de la llengua.

Com se vèu, no's pot treballar pel *Diccionari* sense tenir lo *Butlletí*, per ahont se'reben instruccions y advertencias, no dirigidas a ningú més, que als llogats á ferhi feyna; altres, com de cada dia s'anirán obrint camins y s'anirá vejent més clar tot, se exposarà'l colaborador á marxar per las sevas y malmetrer sa mateixa feyna, cosa que fóra de dolorer, puig cal que s'aprofitin y reuenxin las energies totas.

L'important sumari d'aquest segón nombre del *Butlletí* és: Quatre instruccions.—Arxius ahont hi ha collaboradors que fan cèdulas dels documents que s'hi conservan.—Segueix la llista d'obras catalanas, esculpidas per fer cèdulas de sus paraules.—Seccions del llenguatje vivent de las quals se són encarregats los colaboradors que s'anomenen.—Nous corresponells.—Segueix la llista de colaboradors per ordre cronològich.—Crònica de l'obra del Diccionari.

B. P.

Comentaris

Molt de soroll.....

Si alguna vegada havèm tingut la República á dos dits del palau d'Orient, fou en temps de Castelar, és á dir en los bons temps de Castelar, quan deixants de radicalismes predicava la república conservadora, pera atreuer cap al seu partit á la nombrosa classe mitja, ahont las ideas democràticas, que no sigan de la flamarada sempre hi trobaran bona acullida. Castelar feu nombrosos adeptes entre la classe mitja y bastants entre lo més granat de la societat.

Avuy han canbiat molt las cosas y més que las cosas los homes. Avuy ja no's predica la república, sinó la revolució, l'extermini de tot lo existent, la repartidora; en una paraula: alló de cremarho tot. Aquestes prèdicas insensatas troban ressò allí ahont sempre n'han trobat las ideas y més que las ideas los procediments extrems; però fan que la classe mitja y la classe adinerada'n fujin de tals companyas que no poden portar més que trastorns y disgràcias, tot alluyant l'avveniment de lo que tenen més pressa á portarlos: la república.

Si no fos per que capgiran lo cervell dels pobres obrers, los dinàstics deurián subvencionar y pagar las campañas dels Lerroux, Blasco Ibáñez, Sorianó y Junoy, actuals estrelles del partit de la flamarada, puig fan més ellis contra la república, que totes las prèdicas dels partidaris de la monarquia.

Si Silvela haguès tingut en compte això y no s'hagués deixat portar per la rabia que li produí la lectura, que ab intenció gens piadosa feu en Llorens, de alguns escrits d'*El Pueblo de Valencia*, no hauria donat l'ensopagada que va donar, impropia d'un quefe de partit, y no contemplariam lo trist espectacle de una sèrie de desafios ridícols que's resoldràn com se resolen sempre, per medi d'una acta, sense que la sanch arribi al Manzanares. De tots modos més val aixis; però en aquests casos quedaria més salvada la seietat de tots, seria més humà y sobreto més cristià, no donar lloc ni acceptar en principi cap desafio.

Tots aquests fets en si insignificants, demostraren una vegada més, quel parlamentarisme espanyol no serveix més que pera cosas menudas, pera discutir qüestions personals y pera pèrde'l temps parlant d'un assumpte expressament prohibit per la llei com es lo desafio; però com en las nacions més cultas se tollera, segons nos seu saber lo ministro de Gracia y Justicia, també debém soporlar questa infracció de la llei.

Per infracció més o menys no vindrà d'aquí; hi estem tan acostumats.....

Unas escolas que portan qua

Quan en Romero Robledo, va interpel al govern sobre lo ocorregut en la vetllada que la «Catalunya y Avant» dedicà á la dôna catalana, aprofità l'oasidó pera barrejarhi això de las escolas francesas, que té molt preocupat á l'exhússar per eurehi en aquest fet un altre perill per l'integritat nacional.

Al volger carregar lo mort de las tals escolas a certs municipis catalans, demostra en Romero que va sentir campañas sense saber ahont; però en lo fons de l'assumpto realment hi ha quelcom

grave, quan menys per l'intenció que amaga.

A propòsit d'això, publica nostre confrare *Lo Gerón* un article del que retallèm lo següent pargraf:

«Si'l ministre sabés lo que's porta entre mans, si tingües coneixement del pais que goberna, etz., etz., sabria que á Palamós, Palafrugell, La Junquera y altres punts ahont funcionan ó funcioñan las escolas francesas, la colonia francesa és un *mito*: que's fills de pares francesos establets en ditas poblacions són tan pochs en nombre, que no expliquen ni justifiquen la creació pera ellis d'escolas especials; que's alumnes de ditas escolas són en sa quasi totalitat catalans y no francesos; qu'apart petitas subvencions d'algún municipi, los gastos de aquestas escolas, quasi sempre gratuitas, venen pagats de Fransa; que per medi d'ellas á Fransa hi ha qui espera «que tot Catalunya s'affrancesarà rápidament pel procediment més noble, y á la vegada més útil pera Fransa», y, per últim, que'l ministre d'Instrucción pública de Fransa aproba la iniciativa y troba que fa una obra excellent, lo vis-consult francès à Portbou, qu'és lo qui dedica tota la seva activitat á la creació y propagació de aquestas escolas.»

Donchs lo govern no hi vèu cap perill, y considera la cosa més natural del mon que l'invitassin á l'inauguració d'una de las esmentadas escolas, perque segons ell, també se'n establirán á Fransa pera ensenyar l'espanyol.

Santa ignocencia!

Es dir, jo no sé si és ignocencia, perque lo que succeeix als Pirineus succeeix també á Andalussia ahont los inglesos, ensenyant de llegir y ensenyant y donant lliures esterlinas, extenen cada dia més la seva esfera de influencia com se diu en llenguatje diplomàtic.

Si's tractés del catalanisme, que no tendeix á esbossinar la patria grande sinó á enfortirla, bé prou que s'escandalitzarian; però referintse a verdaders perills de conquesta-pacífica per araper part de veuhins que no amagan las seves intencions, alçuan los ulls pera espantar la por y fer com aquell que no vêu l'ànim.

De todos modos, succeixesa lo que vulgui, sempre hi guanyarèm una cosa: que ns ensenyaran lo francès sense necessitat de gaster cap diner.

¿Hi haurà crisis?

En Sagasta va estar l'altre dia un parell d'horas al palau real y ab motiu d'això los partidaris de la concentració han tornat á animarse esperant que hi haurà crisis d'un dia á l'altre, y que entre Sagasta y Silvela's donarà la alternativa á un ministeri compost de gent de tots los grupets, que han inventat això de la concentració pera enfilarse al poder.

Totas las senyals són de que's quedaran ab las ganas, puig a la casa gran no estan per probatius y tot lo que no sigue una concentració ab Sagasta no surrarà pas; però com ab l'actual quefe del govern no hi volen sapiguer rès, per allò de que's Tetuán, Canalejas, Maura y comparsa, més s'estiman ser cap d'arenada que qua de llus, per l'ambició que tenen a ser amos absoluts, lo partit nou, forrat de vell, quedará á la lluna de València, tot vejent com en Romero Robledo se deixa querer, acceptant la presidència del Congrés, qu'és la breva que formalment se li ha ofert pera que calli de una vegada.

Nos inclinem á creuer que'l d'Antequera està ja convingut ab en Sagasta, puig tothom ha pogut observar, que d'alguns mesos ensa, s'ha tornat moro de pau y que no està per rahóns en lo sentit de moure brega contra'l govern y de engegar chinitas semi-republicanes. Si Sagasta no li fá una trastada de las sevas, veurèm á en Romero sentat en lo silló presidencial del Congrés, ab gran disgust nostre perque desde allí no podrà fernes lo reclam.

Apart de la satisfacció també ho sentrà ell, puig acostumàt a parlar cada dia y sobre totes las qüestions, no podrà averirse á restar mut, quan los altres escampin aquell devassall d'oratoria, que tanta fama'n dóna aquí y fóra d'aquí.

De tots modos, podrà tenir á Madrid gran importància un canvi de situació, perque allí viuhen de la política, però aquí ns té complertament sens cuidado que puji en Pere ó en Berenguer; com que si l'un és dojet l'altre és pitjor!

Catalans: la Moreneta ho vol!

Catalunya may ha reculat devant las ideas grans y enlluernadoras. Si és sòbria y moderada, és també entusiasta y té prou geni pera no afliuxar ni desdir una volta ha sospesat l'importància de las empresas, y, en tractarse de Fé y de Patria, la sanch li bull y se li derrieteix lo cor en ansias y desitjs de coparser'n les prehuats llores del triomf.

Com las lleys històriques no fallan, no mentíxen, refiats de l'esperit històricament dominant de la terra, per una part, y en lo coprenedora qu'és l'idea que anèm á exposar, no sia més que com èco fidel de qui l'ha proclamada, creyem qu'el CATALANISME MILITANT á qui'ns dirigim no hi farà'l sòrt, sinó que al contrari, la patrocinàrà animosament y serà vista ab molt bons ulls per tots los que de veras se dihuen catalans y catalanistas.

No hi ha avuy qui desconegua que pel Camí de la Cova de nostre Senyora de Montserrat, ha corregut que patrocina ab grans desitjs l'idea; emperò no pot mancarhi pas la resposta falaguera del nutrit cos del Catalanisme, puig que hauria d'essser algament d'aquest misteri, l'ofrena de tot un poble que milita; l'homenatge solemne de la fe, pietat y

mogué pel maig del 1896, ab tant bona acullida com èxit.

De llavors ençà, corporacions y entitats de la patria, prenenent pel seu sol compte, ó bé agermanadas unes ab altres, han anat deixant per aquella via florida, la patent y testimoni de l'amor que envers la Moreneta hi cóva encara dintre los cors, encarregants quiscuna de l'alçament del misteri que tinga més escaiguda semblaça, ó que simbolise millor ab son objecte, motifs ó camps d'acció, per medi de monuments més ó menys oviradors, ahont s'hi esculputur noms y fetxes que las generacions del pervindre llegirán fentne engelosidas retretas.

No fa gayre, donchs, que l'ilustre autor de l'idea, lo gran patrici Mossèn Coll, animat ab son profon amor patri, ab esperit de poeta y sacerdot, ha aixecat la vèu des de la premsa, iniciant la idea de qu'el CATALANISME MILITANT, aquest nombrós estol que tant activament treballa per la llibertat de Catalunya, se empreny pel seu compte, la bastida del primer *Misteri de glòria*, ó sia l'aixecar un monument á la triomfant Resurrecció de Crist Senyor Nostre.

L'idea no pot ésser més ben ensopagada; tot d'una salta á la vista y corpresa enllaç, y ajusta tant hermosament lo gran simbolisme del gloriós Misteri ab nostra patria ressuscitant, y és de tant valenta y encsadora concepció, que val la pena de que ab las arts plàsticas s'eterminen en algun d'aquests reconets ó turrons d'alt relleu que en eterna primavera floreixen en la gran Catedral de nostras montanyas.

Catalunya, l'incansable Catalunya, no vaga en donar mostras de vida y tots sos fills y d'una manera especial lo gran cos d'actius Catalanistes, estan sempre á l'aguay de las ocasions per esclarir en fogos en tuissisme l'amor y desitjs de restaurar lo casal de la patria.

S'han en bon hora percaçadas y aprofiatadas las ocasions, que per alguna cosa Déu ha posat en lo cor de tots lo foch de l'amor; cérquies a tots indrets, maneras y medis ab que redressar la Catalunya dels vells històrichs dies; emperò recordinse tots los catalanistas que may nostra patria ha sigut gran y forta sinó essent cristianament religiosa, que, com diu lo Dr. Torres y Bages, potser no hi ha cap altra nació tan enter y solidament cristiana com fou Catalunya; puig nostra raça seu governada y dirigida, fou formada y educada, desde que's pot dir poble català, per l'Iglesia, qui lo engendrà en les ombríviles valls del Pirineu. (*)

Admirablement gran és la feyna que s'ha fet á l'escutar y reviure'l foch de catalanescs amor patri, gayrebé apagat devall las apilonades cendras de segleys y règims absortius y moridors; emperò aquets segleys de malestrugància y absorció, han creat generacions atées y encleixas en religió, han m'lmès los cors y las pensas y no han fet rajar dels troços reals y del temple de las lleys, més que la mala fe y l'apostassia que á fayssó d'avassallador torrental, ha invadit tots los terrers de l'acció humana, esterilisant la fe, y fins, en bona gran part, matant lo germe dels sentiments nobles de l'home y de la societat.

L'anorrement y desgast de vida no és pas cosa de plaurei á ningú, y per això ara, á l'axecar la Catalunya en sentit vanguardiatiu á refer y reconstruir son casal caygut, vulgas no vulgas, s'ha trobat ab una barreja d'elements que si juntan y acoblan en lo sentit de patri amor, se troben distanciats en l'amor de fe y religió heretada, que uns servan com a llevar precios, y altres han malgastat com sos diners lo fill pròdig, y molts hi van a las contras, encar que ab amagada vuitunt un xich atea.

Convé, donchs, que tots aquests elements que lluytan per Catalunya ab fé patriòtica, s'atansin mütuament y treballin com un sol home, ab fé religiosa y altament cristiana, divina y santa; és necessari un nou baptisme de fé, és necessari fer públicas demostracions de las creences y esperit que informava'l de nostres pares y majors en los lluynys dies de nostres grandes y victorias.

Quan l'amor és verdader, és intens, no se troben esculls, ni dificultats a vencer; si'l CATALANISME MILITANT sent ab tanta bravera veritable amor á Catalunya, no deu pas acobardirse d'aquest acte de sant despit enfront l'apostassia social de las nacions, ni pera rès té de fer cas de las fastosmeries del descregut malvat.

Resolguis d'una vegada á esperar de Déu, per la patria la forsa y unió, resolguis y ben depressa á acullir l'idea de Mossèn Coll, y posant en joch las arts bellas, que iant floreixen á Catalunya, deixi al peu de nostra Moreneta aquest recor de simbòlica y religiosa amor.

Després d'haver passat nostra pàtria los set calsers d'amargura, com Jesucrist, espermèn verúlera triomfanta y gloriosa de la mort. Mes la virtut de la caritat ha de brollar del front y pit de nostre poble y ostentarse en públicas manifestacions socials, y si's vol que la beneficència de Déu sagelli la lluya empresa del Catalanisme en prò de la patria, se fa del tot necessari que retornant los ulls á la fe, no's deixin perdre ocasions com la present, capás d'entusiasmar lo poble més ensopit y de fer revindrer per Catalunya las fonts inestroncables de la gràcia divina.

La *Lligat Espiritual de Nuestra Señora de Montserrat*, ha corregut que patrocina ab grans desitjs l'idea; emperò no pot mancarhi pas la resposta falaguera del nutrit cos del Catalanisme, puig que hauria d'essser algament d'aquest misteri, l'ofrena de tot un poble que milita; l'homenatge solemne de la fe, pietat y

devoció de la Catalunya reviscudà; la presentalla de ois los cors dels catalans pomposament deixada als peus de Maria, nostra Mare, y com bellissima y cristiana síntesis del fondo desitj que aleua y esperança nostra patria.

Catalans: Lo verdader triomf de Catalunya ho reclama; l'Iglesia Santa espera benirhò y la Regna del nostre Montserrat, a tots nos ho demana. Resurrexit dirèm tots confessant á Jesucrist. Ressurrexit clamarem abrusats d'amor á la Patria gloriosa!

Catalans: la Moreneta ho vol!

UN CATALÀ.

DE CONSUMS

Com era natural, l'Ajuntament ha de negat tot lo que solicitava'l Sindicat gremial, quina petició ja coneixen nostres lectors. Per cert que al discutir's el dictamen de la Comissió de consums lo regidor Sr. Cuchi (M.) tingüé la pretensió que s'aprobés *ipso facto* una adicció per ell presentada autorisant á l'alcaldia pera facilitar al Sindicat, ab las precaucions qu'el cas aconselli, fins á 14.000 pesetas de la quantitat depositada en concepte de fiansa. L'objecte d'aquesta adicció, segons lo Sr. Cuchi, és evitar que'ls sindicats se virgin precisiats á ferse ab fondos pera las necessitats de l'Administració gremial acudint al seu crèdit particular.

A proposta del Sr. Canyellas y de nosotres amics Sr. Ixart, lo dictamen de la Comissió de consums s'aprobó sense la adicció del Sr. Cuchi, qual adicció passà á la Comissió pera que la estudi.

No creyèm que l'Ajuntament pugui acceptar de cap manera la proposició del Sr. Cuchi, puig de mica en mica s'anià reduint la fiansa, fins que de fiansa no'n quedés sinó'l nom, y això no pot ésser.

Lo motiu que serví de fonament el Sr. Cuchi pera presentar la seva esmena ó adicció, és de lo més especícos, puig lo Ajuntament no'ha de fer rès qu'el Sindicat acudeixi ó no al crèdit particular; son interioritzats ab las quals lo Municipi no s'hi ha de ficar.

Ara, que'ls sindicats fassin sacrificis particulars pera atendre á las necessitats del Sindicat, ja tenim dit que tamboch d'enfumé deu hi tenen cap obligació. Es un càrrec, lo de sindic completament gratuït, y per lo tant dèuen esmertsarhi lo treball solzament.

De totas las dificultats interiors del Sindicat, lo deber dels Sindicats és donarne, compte als gremis, pera que aquests resolguin lo que creguin més convenient á llurs interessos, y no obrar per si y ante si, com si'ls sindicats fossin los verdaders arrendataris dels consums, no ab lo carácter de apoderats dels gremis sinó com á particulars.

Aquesta falsa situació pot portar complicacions de molta gravetat, y creyem-se de resoldre sens perdrer temps en benefici de tots, abans la maleïda política no ho ac

Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-aspiratius que's despenen mèntors van deslentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Sants de la setmana

Diumenge, dia 16.—Sants Julià y 5.000 Companyans mrs., Gregori X p., Faustí b., Juliany vg., y mr.—Dilluns, 17.—Sants Silvi b., Faustí b., y Ròmul mrs., y Aleix Falconeris cfr.—Dimarts, 18.—Sants Eladi arq., Simeó b., y mr., Maximí y Claudi arq., y la beata Cristina vg.—Dimecres, 19.—St. Alvar de Córdoba, Cavipre, Marcel y Julián mrs., Mansuet b., y Conrat cfr.—Dijous, 20.—Sants Eleuteri, Lleó, Sadot y Enguera bs., Nemessi mr., y Paula vg.—Divendres, 21.—Sants Maximí, Felip y Severí bs., y Fortunat, Sadurní y Sèrvil mrs.—Dissabte, 22.—La Catedral de Sant Pere à Antioquia, y sts. Pascassi b., Margarita de Cortona y Eleonor vg.

Quaranta horas: continúan á l'Iglésia de Sant Miquel y comensaran divendres á l'Iglésia de Sant Magí.

NOVAS

Segons l'estat llegit per lo Sr. Pallarès en la darrera sessió de l'Ajuntament, la situació econòmica fins el 31 de Desembre de 1901 es com segueix:

Pendent de pago . . . 319.376 pessetas
» » cobro . . . 275.830 »
Déficit . . . . . 43.546 »

Si realment lo Municipi no deguéss més que vuit mil y pico de duros, podrià dir que la seva situació econòmica és bona; però com tenim los nostres dubtes qu'es pugui cobrar ni'l 25 per 100 de lo que hi ha pendent de cobro, no perarem d'exagerats si fixem en cinquanta mil duros la quantitat qu'en definitiva deurà l'Ajuntament als seus acreedors. De aquells ningú se recorda y en lloc de reduir gastos pera normalizar de poch en poch l'estat econòmic del Municipi, no's pensa més qu'en gastar ó millor dit, derrotxar los diners del comú.

Seguint així, lo feix de deutes se farà cada dia més grós y pot arribar un temps que ofiguin la marxa regular de l'administració pública. Esperém quan menys que una part dels actuals regidors que han demostrat interesar-se per la prosperitat de Tarragona, faràn tot lo possible pera impedir qu'el desgavell segueixi, fins que ecombrats pera sempre més los elements caciquistes se pugui portar á la pràctica un plan de reorganizació y normalisiació del Tresor municipal.

A proposta de nostre amic Sr. Boxó va quedar sobre la taula'l dictamen de la Comissió de Gobernació proposant l'adquisició per concurs, mitjantsant 1.974,50 del vestuari d'hivern que necessita la guardia municipal y rural.

No sabem com están de roba's tals guardias, però'n sembla que això dels trajes d'hivern arriba una mica retrassat, puig l'estació està bastant adelantada y quan estarían en disposició d'estrenarlos no ho podrían fer per la calor.

Deixin això del vestuari pel setembre, perquè de ferlos ara podria donarsel cas que s'arnés abans de lluirlo. Si hi ha algú sastre que té interès en apressar l'assumpto, que s'aconsoli esmolant las estisoras.

Quan una comissió de l'Ajuntament visità al Sr. Marqués de Marianao, per l'assumpto de la Liquidadora, dit senyor va oferir per dos anys la seva casa del carrer d'Apodaca, oferiment que fòu acceptat y remerciat com se mereixia. Preguntà lo Sr. Marqués quant faria pagar de lloguer, passats los dos anys, contestà que per això no renyirian, puig fixaria un preu qu'estés bé.

Lo Sr. Pallarès, tenint en compte això va escriur al Sr. Marqués preguntant-li preu abans de resoldre fer gastos d'importància pera instalar en la casa del carrer d'Apodaca un altre liquidador que'n havian ofert. La contestació fou que passats los dos anys necessitarà'l Sr. Marqués, la casa peral seu ús particular.

Estigué molt en lo just, nostre amic Sr. Rossell, al demanar qu'es retornessin les claus lo més aviat mellor, tota vegada que l'Ajuntament no ha de fer us de la casa en qüestió per l'objecte per que fou cedida. No sabem veurer en aquest fet ofensa ni molestia pera ningú.

En lo poble de Sant Martí de Provençals tindrà lloc lo prop-vinent diumenge un gran aplech catalanista en lo que hi pendrà part distingits oradors y serà presidit per la Junta Permanent de l'Unió Catalanista.

Ab aquest motiu l'Associació «Centre Catalunya» de l'esmentada població ha publicat una valenta crida que ha sigut repartida profusament.

A Graham de tot cor l'atenta invitació que ns ha sigut remesa y en l'impossibilitat d'assistir personalment á tan patriòtica festa, desd'ara hi envihem la nostra entusiasta adhesió.

Ab motiu de la valent campanya sostinguda per los regidors Srs. Villalonga y Mari de Palma de Mallorca á favor de la llengua mallorquina, que volia dese-

rrarre d'aquell municipi per imposició del Gobernador, l'Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca y la Redacció de Lo Camp expediren lo ro del actual lo següent telegrama.

«Francisco Villalonga—Règidor—Palma de Mallorca, Asso-lació Catalanista y Redacció Lo Camp lo felicitam y encoratjan á seguir y defensant ab energia hermosa llengua mallorquina».

A aquest telegrama tingué l'amabilitat de contestar lo Sr. Villalonga, ab altres dos, dirigits un á l'Associació Catalanista y altre á Lo Camp dihen:

«Palma 12.—Mil gracias felicitación. Continuaré defendiendo energicamente el derecho habla mallorquina en el Ayuntamiento.—Francisco Villalonga».

Molt nos plau la decisió del Sr. Villalonga y dels demés companys qu'avuy lo secundan en la defensa de la parla mallorquina y no dubtem que en definitiva la prohibició que tractava d'imposar-se no tindrà efecte.

Las festas del Carnaval han transcorregut sense la més petita animació. De màscaras n'hi hagüe pocas y de mal gust. Segons notícies a totes las poblacions de Espanya ha sigut lo mateix, á excepció de Madrid. Allí si que feren un va y tot desplegantse ab motiu del carnaval las riquesas que s'acumulan en aquella aforunada ciutat á la que per lo vist los mals d'Espanya no l'afectan poch ni molt.

Per lo contrari, de las desgracias del resto del país viuen y s'atipan la colla de polítichs que desde la Cort tant han contribuit á l'estat en qu'avuy nos trobem. Bon profit los hi fassin las festas y que Déu los hi conservi l'humor pera seguir gastant las suadas dels pobres provincianos.

Tota la setmana hem tingut lo temps entrat en plujas, ab gran acontentament dels agricultors, quins consideran sumamente beneficiosa pera los camps l'aigua caiguda.

De l'aparició d'un nou confrare catalanista hem de donar compte avuy; de la revista quincenal Vida nova que ha comensat á publicarse á San Martí de Provensals.

Ab gust establem lo cambi ab lo nou defensor de nostres ideals.

Llegím en un confrare:
«Sembla que aviat será un fet á Barcelona la publicació de una verdadera ilustració catalana que competirà ab las mellors de l'extranger.

Pera aytal empresa's conta ab un capital de 100.000 pessetas y's montarà una impremta propia ab maquinaria de la més perfeccionada, a qual frente y ab lo càrrec de gerent, s'hi posarà un íntim amich nostre qual nom no podem dir avuy per avuy».

Lo Consistori dels Jochs Florals nos fa saber que l'Emm. y Rvmm. senyor Cardenal Casañas, Bisbe de la diòcesis, s'ha dignat posar á la disposició del Consistori un premi pera adjudicar al autor d'una poesía religiosa que, á jutjació dels Mantenedors, sia mereixedora del mateix.

Després de gaudir durant uns quants dies una temperatura quasi primaveral, ahir se deixá sentir altra vegada'l fred, acompañant de ratxas molestosas de vent.

Molt temèm que aquest cambi perjudici als admelliders, que en aquesta comarca havian comensat á florir.

Segons llegim, avuy tindrà lloc á Montblanch un altre meeting de propaganda del lliure conreu del tabac. A l'acte hi assistirà un delegat del Gobernador.

No haventse reunit prou nombre de socis, celebrarà avuy junta general de segona convocatoria l'Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera. L'objectiu de aquesta junta que començarà á las tres de la tarde, es l'elecció de Vis-president, primer Secretari y un vocal, per dimisió del qui resultaren elegits ultimamente.

L'entrada de cuaresma se fa notar per lo prou elevat qu'alcança'l peix, encara que no tant com los que comunican de San Carles de la Ràpita ahont han arribat á pagars'e's llagostins hasta 133 pessetas l'arroba. Rés té d'estranys aquest prou, puig lo mercat de Madrid absorveix tot lo peix d'aquesta classe pagantlo á prou inversimils.

Molt poca importància tingué'l mercat celebrat lo divendres passat, puig foren escassas las transaccions. En articles d'exportació nota una gran calma degut a la falta d'ordres de l'extranger.

S'està procedint á la conducció d'agua al Teatre Principal, mida molt acerata, deguda á l'iniciativa del Sr. Gobernador, qui a l'indagar las precaucions presas per lo desgraciat cas d'un incendi, se trobà ab que faltava l'ayga, puig

sols se podria disposar de la que hi ha en un dipòsit ahont se reculleixin las de les plujas.

Es una mida acertada que li agrahirán al Sr. Amer tots los concurrents al teatre.

Un confrare local publica ahir en la secció telegràfica la següent noticia de la sessió del Congrés:

«El Sr. Poveda insiste en denunciar al ministro de Hacienda que en muchos puntos continua cobrándose la décima sobre consumos, á pesar de haberse puesto lo contrario.

El Sr. Urzáz dice que está en la creencia de que no se cobra semejante impuesto y que para ello ha dado á los delegados de Hacienda las órdenes más terminantes.

El Sr. Poveda asegura estar en lo firme, censurando que no se cumpla un acuerdo de las Cortes.

El Sr. Urzáz insiste en que no ha habido ninguna reclamación por el cobro de la décima, á pesar de lo cual reiterará sus órdenes para que se cumpla lo legislado».

Se'n van enterant los senyors del Ajuntament?

Donch, lo poble de Tarragona també se'n entera.... y segueix pagant.

Per resolució del Rectorat ha sigut reposat en lo càrrec de Mestre de la classe d'adultos de la veïna ciutat de Valls, al que ho es de l'escola superior de noys de la mateixa població D. Emili Pedrero.

Sentim verament qu'el Rector se entretingu en teixir y destexir, puig en poch temps ha sigut nomenat y destinat lo mestre de dita escola dos ó tres cops.

Segons tenim entès, gràcies á las gestions dels regidors administratius, aviat la Comissió d'aygas de l'Ajuntament informarà sobre l'instància qu'el passat istiu presentaren gran nombre de propietaris, demandant que's tinga com á equivalència oficial de la ploma d'ayga, la que's fixava en l'escriptura de cessió otorgada pel Sr. Arquebisbe.

Ja era hora de que s'empragués seriamente la resolució d'aquest assumpto, cosa que's feya més necessària avuy que l'Alcalde's proposa regularizar la gestió de l'Ajuntament.

Hem rebut, elegantment impresa, l'última obra de l'eminente escriptor català D. Ramon Casellas, que porta per títol «Els sots feréstecs».

Com nos proposèm ocuparnos ab la deguda extensió de l'esmentada obra, per avuy sols remerciem al Sr. Casellas l'atenció que ab nosaltres ha tingut.

Nostre bon amich y company de causa D. Andreu Cabré, un dels iniciadors de l'Agrupació Catalanista de Gratallops ha guanyat una de las auxiliaries de la escola graduada de Barcelona.

Li enviem nostra coral felicitació, desitjanl tota classe de felicitats en lo digno càrrec que ha sabut conquistar.

Per excés d'original no podem publicar avuy la darrera carta oberta de nostre estimat amich en Jordi de Montenegro, contestant al discurs pronunciat en las Corts de l'Estat Espanyol pel diputat Sr. Roig y Bergadá.

En nostre vinent número tindrà ocasió d'assaborirla's constants llegidors de Lo Camp.

Anit debutá en lo Teatre Principal d'aquesta ciutat una companyia dramática dirigida pel primer actor D. Manel Salvat.

Lo «Gasómetro Tarraconense» nos envia còpia de la contestació que dóna á l'ofici de la comissió qu'es nomena en lo «Centre Industrial» pera estudiar la qüestió del gas. Diu aixís:

1. Que no pot accedir á rebaixar cap de las tarifas que actualment té establecidas, tota vegada que, de no haverse impostat grans sacrificis, pera soportar las contrarietats que han vingut combatiendo el desenrotillo dels seus negocis, se hauria vist obligada á seguir l'exemple de moltes fàbriques d'Espanya que desde los darrers mesos de l'any 1900 han degot pujar las tarifas de los productes y's expideixen avuy á prou més alts que los que regeixen en aquesta ciutat.

2. Que no pot accedir tampoc á lo que's demana en los extrems 4¹ y 7⁴, perquè en quant al primer, l'empresa, molt á pesar seu, s'va veure obligada a prescindir los comptadors, però questa mida no ha impedit ni impedirà en lo successor qu'es senyors abonats puguen efectuar en dits aparatos las investigacions que creguin convenientes á llurs interessos, puig aquesta empresa no s'ha negat ni negarà mai, á que per medi dels seus operaris y demés persones autoritzades per la mateixa, se desprecinti'l comptador á pre-encés de l'abonat, quan aquest ho desitji; y per lo que's refereix al segon dels esmentats extrems, no pot resultar més injustificada la petició si s'considera que sense tenir en compte que aquesta empresa no cobra, com moltes altres, la cuota de 25 céntims mensuals pera la conservació del comptador, se re-

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-aspiratius que's despenen mèntors van deslentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.

EX ALUMNE INTERS (PER OPPOSICIÓ) DEL HOSPITAL CLINICH DE SARAGOSSA, EX AJUDANT OPERADOR DELS REPUTATS CIRURGIAMS DRS. LOZANO, QUINTERO Y CENZANO, PREMIAT PER L'ACADEMIA D'HIGIENE DE MADRIT, ETZ., ETZ.

Consulta á Reus, de 11 á 1 y de 6 á 8.

—Arrabal de Santa Ana, 10, segon.

A Tarragona, de 3 á 5.—Carrer de la Unió, 17, entre-sol (á casa Barba).

—En la vila de Valls, 10, segon.

Xarop de hipofosfits CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrúfolacòrica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se preconitzan per aquests cassos, vaig ensejar los **Hipofosfits Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Siloni, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats á la meva clínica á causa d'afeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Acadèmia de Medicina de Barcelona, puig s'en expón altre del mateix nom.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola
Compleix assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA
Unich representant en aquesta província de
pimportant casa de Barcelona, Srs. Ignaci San-
Pere y C.^a, constructors d'aràdas y bògits pera
fondas llaurades y demés màquines agrícoles

LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDAS

JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22
Se despatxan tota classe de vins y licors de
les més acreditadas marcas á preus molt eco-
nòmics.
Se serveix á domicili.

La confianza

SASTRERIA DE EMILI PUJOL
9, Unió, 9
TARRAGONA

SELLERIA
DE
E. RIGAU
Baixada de Misericòrdia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de re-
llotges de totas clas-
ses y preus. Taller de
compostures.

La Menorquina
PASTELERIA Y CONFITERIA

DE
Ramón Montserrat
Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic
á més de tot lo relacionat ab sa classe la
especialitat en guirlasses del Pilar y Bel-
gas.—Cafès torrats diàriament.—Xerez y
Xampanyans de totas marcas.

Se serveixan bodas y bateigs

Gran fàbrica de braguers
24, Unió, 24

Hernadios (TRENCAOTS).
Aquest establiment compta ab los avanços
mes moderns y pràctics que la ciència re-
querix pera la construcció y aplicació de tota
classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo bruguer Articular Re-
gulador Sistema Montserrat y ab lo tracta-
ment de les trencadures.

Grans existències en braguerets de goma
pera la curació radical de les trencadures
congènites y adquirides de l'infància y tot
lo concernent á Cirurgia y Ártroplastia.

Casa recomenada per tots los senyors met-
jes que dan tingué ocasió de conéixerla, tant
per los gèneros de son catàleg com per los
preus reduïts.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

BOTIGA DE VARIS GENEROS

DE
J. GÜELL
39, Major, 39.—TARRAGONA

Capas de 3 á 15 duros
Gran existència en capas de classe supe-
rior ab elegantes y variades giras á preus de
fàbrica.

Ademés hi ha un complet assortit de gè-
neros pera senyores y senyors, propis de la
present estació.

Camiseria, sastreria y gèneros de punt.

Mundos, paraguis y cotillas.

Llensols de cotó, de 8 pams ample per 13
y 1/2 de llarg, á 10 rals un.

Tancat los dies de festa

39, Major, 39.—TARRAGONA

Emulsió Nadal
ES LA MILLOR

Única que con-
té un 80 per
100 d'oli pur
de sege de ba-
collà y glicerol
fosfats y hipofos-
fats de cals y de sosa. Aprobada y reco-
mendada pel Colegi Medich oficial de Barce-
lona y analitic per Dr. Bonet, catedràtic de
Farmacia á l'Universitat de Madrid. Es ali-
ment, lleminadura y medicament tònic y
estimulant del desenrotlllo físic; augmenta la
secreció de la llet; ajuda la creixensa dels
osos y l'rencar las dents; d'efectes positius
en las embracades y en l'infància. Es crema
clara, blanquísima y la mes agradable ('s con-
serba sempre).

Cura la tos, catarrus, bronquitis, tisis, es-
crafals, hinfatisme, raquitisme, debilitat,
posi, reumatisme, diabetes etz., etz.

Rebutjar les similars y estrangeres, que no
receptan, despatxan ni prenen los bons es-
panyols. De venda, en totes las farmacis.

Déposit: Dr. Andreu, L. Gasa Barcelo-
na, G. García, Martín y C.^a y Fernández, 4.
Madrid y en totes las capitals y poblacions
importants, M. Nadal, Tarragona.

26, COMTE DE RIUS, 26

Pianos

convencionals, desde 10 pessetas al mes.

S'afinan y compoen tota mena de instruments de música á preus reduits.

Antich y acreditat magatzém de música de

de les acreditadas fàbriques de Chas-
saigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instru-
ments de música.

Se n'illogan de nous y usats á preus

ANTONI ICART Y ALASÁ

23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 24, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de les dents y genivias.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplo naduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Joan Ruiz y Porta
Procurador

Méndez Núñez, 16, 2da.—TARRAGONA

SABATERIA
DE
Francesch Pota

Rambla St. Joan, 52.—Tarragona

Calsat á mida
Perfecció
Baratura
Promptitud

Rambla St. Joan, 52.—Tarragona

Calefacció per petroli
Economia Comoditat

BON CALOR SENS OLOR

Higiene ni perill

Calorifer DITMAR

PREU 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA

MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

Farmacia Plana

al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adqui-
rits d'origen.—Compleix assortit de medica-
cions pera curas antisèpticas.—Especialitats na-
cionals y extrangeras.

Aguas minero-medicinals

TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTOS QUÍMICOS

DE
SEBASTIA CARDONA

Trobarán los aficionats á la fotografia un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempses escorridores, dispositius d'aigua, esfumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat Ilford, placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscopos y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Depositari del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambour».

Camera instantànea, Lamp express

9 per 12 ab 42 chasis 70 pessetas.

9 per 12 ab 6 " 45 "

9 per 12 ab 12 " 100 "

Express mínim 6 1/2 per 9 ab 6 " 10 "

6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 "

9 per 12 " 70 "

9 per 18 " 110 "

de campanya instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica)

linch lo gust de participarà ma nombrosa clientela, que le rebut las cambras Stereoscòpicas (Del-
ta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada a l'exposició de París ab me-
dalla d'or. Unica casa á Espanya que's troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taca

PREUS SENS COMPETÈNCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraiguis

de sem-seda y cutó, de color inalterable

y teixit tantissim bo, que resisteix tota prova

al devall d'un canalol.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns,

que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer milló, aproposit per regalos;

causen gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastòns,

parasols de totes menes que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

de les acreditadas fàbriques de Chas-
saigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instru-
ments de música.

Se n'illogan de nous y usats á preus

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Ha-
ventse presentat á la meva clínica la Sra. D.ª N. N. afecta de
Cloroanèmia, ab irregularitat en la menstruació, mancadia
gana y de forsas, vaig prescriure li **Xarop Climent marca
SALUD**, y foren assombrosos los resultats, doncs, en poch
tempo cobrà appetit y forsas y se li regularisen las reglas.—Dr.
Letamendi.

Serveys de la Companyia Trasatlàntica
DE
BARCELONA

Línies de Cuba y Méjichi.—SERVEY DEL NORTE.—Lo dia 16 de Febrer sortirà de Bilbao
lo 10 de Santander y lo 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII** directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costafríre y Pacific per
ab trasbord á Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord á Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 23 de Febrer, sortirà de Barcelona, y lo 28 de Cadiz, lo vapor **Buenos Aires** directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet pas-
satge y càrrega per Puerto Plata, ab trasbord á Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Febrer sortirà de Barcelona, y lo 13 de Málaga y el 15 de Cadiz, lo vapor **CATALUNYA** directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Puerto Cabello y La Guayra, admèt passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord á Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab les companyias de navegació del Pacific pera qual port admèt passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. Combinació pera litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord á Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord á Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 1.º de Mars sortirà de Barcelona, havent fet les escalas intermitjas, lo vapor **LEON XIII** directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Febrer sortirà de Barcelona, y lo 3 de Valencia, y lo 7 de Málaga y lo 9 de Cadiz lo vapor **LEON XIII** directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega per Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaíso, ab trasbord á Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

Línia de Canàries.—Lo dia 17 de Febrer sortirà de Barcelona, y lo 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde** directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, retornant per Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.